

สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
PROBLEMS STATES AND GUIDELINES OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS ADMINISTRATION OF
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN PRAKHONCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

ณัฐวัตร ทิพย์นางรอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหาร และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 200 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 45 คน ผู้ปกครองเด็ก จำนวน 100 คน และกลุ่มสนทนา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการสนทนากลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ผู้ปกครองพึงพอใจด้านบุคลากรมากที่สุด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องชมเชย ให้รางวัลให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้เพียงพอ มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพิน ตู้ยา เติงพยาบาล สนามเด็กเล่น กลางแจ้ง ภายในอาคารเรียน ควรมีการติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงลาย มีถังเคมีดับเพลิง มีห้องพยาบาลสำหรับผู้ป่วย มีโรงอาหาร ห้องครัว บริเวณรอบอาคารเรียนควรมีรั้วกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก และมีการติดตั้งเครื่องตัดกระแสไฟฟ้า ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ประชาชนและหน่วยงาน ต่าง ๆ รับทราบเป็นประจำ ควรจัดประชุม จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็ก มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา และระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย

คำสำคัญ : สภาพและปัญหาการบริหาร, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT: The purposes of this research were: 1) to study the problems and guidelines; 2) to investigate the guardians' satisfaction; and 3) to explore the guidelines of child development centers administration of subdistrict administrative organizations in Prakhonchai District, Buriram Province. The sample were 200 child development centers committees, 45 class teachers, and 100 guardians. The instrument used in this study was a 5-rating scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and subgroup discussion. The findings were as follows:

1. The states of child development centers administration of subdistrict administrative organizations in Prakhonchai District, Buriram Province as a whole were at "moderate" levels. When considering at each aspect, it was found that personnel and administration, and academic and curriculum activities were at "high" levels, whereas; the building, environment and safety, and participation and supporting from community were at "moderate" levels.

2. The problems of child development centers administration of subdistrict administrative organizations in Prakhonchai District, Buriram Province as a whole and at each aspect were at “moderate” levels.

3. The satisfaction of child development centers administration of subdistrict administrative organizations in Prakhonchai District, Buriram Province as a whole was at “high” level. When considering at each aspect, it was found that the personnel was at “highest” level.

4. The guidelines in child development centers administration of subdistrict administrative organizations in Prakhonchai District, Buriram Province were: 1) personnel and administration: the administrators must have expanded vision to see the importance of education. The budget allocation should be provided for sufficiently education. The personnel should be promoted to attend the training continually, to reinforce the moral ethics, to praise and reward to them; 2) building, environment and safety: the area usages i.e., toilets, tooth brushing places, medicine boxes, medical beds, and playgrounds should be increased efficiently. The inside learning buildings should be installed the mosquito wire screen for preventing mosquitoes; have tank fire, have patient medical rooms, canteen, and kitchen. The learning buildings surrounding should be fenced for preventing children safety and installed the cutting electrical bender; 3) academic and curriculum activities: the child development centers should make strategic plans and annual operational plans. The guardians should participate in operation. The public relation should be done for showing operational results to people and other agencies regularly; and 4) participation and supporting from community: the child development centers should set the meeting, and training to provide knowledge to guardians. The following-up evaluation of the past operational results should be done and mobilized the resources in diverse educational dimensions. diverse educational dimensions.

บทนำ เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงอายุ 5 ปี ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ให้ความสำคัญทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิต มีอิทธิพลมากต่อการเสริมสร้างฐานความพร้อมสำหรับการพัฒนาในขั้นต่อไป เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังอ่อนแอทั้งที่การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เพราะสมองของเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นอวัยวะหนึ่งซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วภายใน 4 ปีแรกเด็กจะพัฒนาการทางสมองจนเกือบถึงร้อยละ 60 เมื่อสมองเป็นอวัยวะที่เจริญเติบโต อย่างรวดเร็วมากจึงต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งไม่เพียงแต่อาหารที่จะเป็นพลังงาน เป็นโครงสร้างเท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยปัจจัยที่สร้างประสบการณ์จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งที่เห็น ได้ยิน ได้ชิม ได้ดมกลิ่น สัมผัสด้วยร่างกายและความรู้สึกที่จะไปกระตุ้น ควบคุม ทิศทางการเจริญเติบโต และการทำงานของระบบประสาท โดยเฉพาะในช่วงแรกเกิดจนถึงประมาณ 6 ปี จึงถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิต (กรมการพัฒนาชุมชน.2541: 5) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลจากการประเมินการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล และผลที่ได้จากการศึกษา เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากร คือคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบลในอำเภอประโคนชัย รวมจำนวน 200 คน ครูผู้ดูแลเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ทุกตำบลในอำเภอประโคนชัย รวมจำนวน 45 คน และผู้ปกครองเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ทุกตำบลในอำเภอประโคนชัย รวมจำนวน 1,005 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บจากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 200 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 45 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจผู้วิจัยเก็บจากผู้ปกครองเด็ก จำนวนร้อยละ 10 ของประชากรผู้ปกครองเด็ก นั่นคือได้จำนวน 100 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย และกลุ่มสนทนา 10 คน เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 คน และครูผู้ดูแลเด็ก 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน

2.2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใน 7 ด้าน คือ ด้านบริการ ด้านโภชนาการ ด้านเด็ก ด้านบุคลากร ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ลักษณะแบบสอบถามเป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง

2.3. การสนทนากลุ่มคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ใน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

3.1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยต่อนายกองการบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3.2. ส่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูล ได้ทำการส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์นายกองการบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อส่งแบบสอบถามถึง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กด้วยตนเอง รวมจำนวน 245 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยส่งแบบสอบถามถึงผู้ปกครองเด็กด้วยตนเอง รวมจำนวน 100 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

3.4. สำหรับการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างข้อคำถามครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยการใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถามแต่ละข้อแล้วนำมาประเมินระดับปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับมาก สองด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน

2. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านโภชนาการ ด้านเด็ก ด้านบริการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. แนวทางในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสนทนากลุ่มย่อย พบว่า

4.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเห็นความสำคัญของการศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ ควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการปฐมวัยเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็ก ควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

4.2 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรเพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้เพียงพอ มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปรงฟัน ตู้ยา เตียงพยาบาล สนามเด็กเล่นกลางแจ้ง ภายในอาคารเรียนควรติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงลาย ควรมีถังเคมีดับเพลิงติดตั้งไว้ที่อาคารเรียน ควรติดวิธีใช้ไว้ด้วย ควรจัดฝึกซ้อมวิธีใช้ถังเคมีดับเพลิงให้แก่ผู้ดูแลเด็กเป็นประจำทุกปี บริเวณรอบอาคารเรียนควรมีรั้วกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก และที่สำคัญคือให้มีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยคือเครื่องตัดกระแสไฟฟ้า

4.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งทำให้การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทิศทางในการดำเนินงาน ควรกำหนดหลักสูตรต้องให้สอดคล้องกับชุมชน

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบเพื่อเข้ามาช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมา

อภิปรายผล

1. ภาพการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชมนต์ ปัทมเสวี (2548) ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการประชุมเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการนำบุตรหลานเข้ามาศึกษา ครูผู้สอนสอนจัดประสบการณ์ได้อย่างครบถ้วนและผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ ดุ้ยคำ (2548) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. แนวทางในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

4.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเห็นความสำคัญของการศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้รับเข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ดุ้ยคำ (2548) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความโปร่งใสและเสียสละ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องอาศัยบุคลากรที่ดีมีคุณภาพและมีกระบวนการบริหารจัดการ

ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดอน แดงเครือ (2553) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีนโยบายที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4.2 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน ควรเพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน ภายในอาคารมีการติดตั้งมุ้งลวด ถึงเคมีดับเพลิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่เพียงพออย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดอน แดงเครือ (2553) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต้องการให้เพิ่มพื้นที่ใช้สอยให้เพียงพอและมีสภาพแวดล้อมเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ วงศ์คำเหลา (2553) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอดงเจริญ จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องการให้อาคารสถานที่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายในร่มรื่นและตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก

4.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งทำให้การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทิศทางในการดำเนินงาน กำหนดหลักสูตรต้องให้สอดคล้องกับท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยกร ดลใส (2550) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดทำหลักสูตรยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระเดช ผาสอน (2550) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ รับทราบเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ควรระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารมากในเรื่องให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจต่าง ๆ มีการเยี่ยมเด็กที่บ้าน ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมได้มีส่วนร่วมสร้างหรือปรับปรุงอาคารสถานที่ต่าง ๆ ร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้บุตรหลาน มีการเตรียมความพร้อมที่ดี หรืออาจเนื่องจากวิถีชีวิตชุมชนมีความรักผูกพันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงทำให้มีความเสียสละในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการบันทึกผลพัฒนาการของเด็ก แล้วรายงานให้คณะผู้บริหาร และผู้ปกครองเด็กทราบเป็นประจำทุกเดือน มีการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการจัดกิจกรรมทุกครั้งมีการประเมินผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1.2 ควรมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอบรมผู้ปกครองเด็กให้มีความรู้เกี่ยวกับทิศทางแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

เอกสารอ้างอิง.

- กรมการพัฒนาชุมชน . (2541). **อบต.กับการพัฒนาเด็กโดยสิทธิเด็ก**. ปทุมธานี : สำนักงานอำเภอเมืองปทุมธานี. อัดสำเนา.
- จิระเดช ผาสอน. (2550). **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ณรงค์ วงศ์คำเหลา. (2553). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามเปี้ย อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี**. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณิชนันท์ ปัทมเสวี. (2548). **สภาพและปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เสาวลักษณ์ ต้อยคำ. (2548). **การประเมินประสิทธิผลของการถ่ายโอนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**. การค้นคว้าแบบอิสระ เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทอดศักดิ์ จันเสวี. (2549). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชยกร ดลไสว. (2550). **ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดอน แดงเครือ. (2553). **ศักยภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.